

Vogels scoren op het Leersumse Veld

Geduld en geluk, het zijn twee onmisbare ingrediënten voor een excursie vogels kijken in de kijkhut op het Leersumse Veld. Misschien zien we wel een dodaars!

Na een fikse wandeling door het Leersumse Veld komen we aan bij onze bestemming. Ingeklemd tussen de bomen staat daar de vogelkijkhut: een schuilplaats ter grootte van een bouwkeet. Rustend op palen ligt de hut pal aan het water van de plas. De houten planken van de kijkhut zijn groen uitgeslagen. Een uitstekende camouflage in het bos. Als we door de nauwe ingang het schemerdonker betreden volgt een vreemde gewaarwording. Je ogen worden naar de nauwe kijkspleet getrokken, met zicht op het water. Het is alsof je aan boord van een schip stapt. Even raak je je evenwicht kwijt. 'Net een kajuit, hè?' glimlacht Jan Katsman terwijl hij plaatsneemt op de houten bank voor de kijkspleet. De drie excursiedeelnemers gaan meteen naast de gids van Staatsbosbeheer zitten, met hun verrekijkers in de aanslag. Omlijst door het hout van de kijkhut ontvouwen de Leersumse Plassen zich als een levend schilderij. Vol verwachting zwerven onze ogen over het gerimpelde wateroppervlak. Op het eerste gezicht zijn er geen vogels. Onze blik haakt zich vast aan een kudde koeien die roerloos aan de overkant staat. Met de verschillende kleuren van hun vacht zijn het net wilde dieren. 'Italiaanse bergkoeien', licht Jan toe. 'Ik vind ze prachtig!'

Donzige dodaars

Na een tijdje krijgen we een groep dobberende vogels in de kijker. Sven, Erik Jan en Daniël komen al een jaar of vier in dit gebied om vogels te kijken. Het zijn jonge, maar zeer ervaren vogelaars. Zonder de hulp van Jan of een vogelboek weten ze de dieren direct de namen te noemen. Het zijn kuifeenden. 'In de winter vormen kuifeenden bonte groepen van mannetjes en vrouwtjes', vertelt Jan. 'Maar in het vroege voorjaar ontstaan koppeltjes die bij elkaar zwemmen. Dat is heel leuk om te zien.' Nog leuker vindt Sven de dodaars, een trouwe broedvogel van

dit gebied. 'Het is een onwijs klein fuutje', gebaart hij met zijn hand. 'Net een donzig bolletje wol. Met een witte streep bij zijn snavel, als een traan.' Helaas laat de dodaars zich vandaag niet zien. Het is een rustige vogeldag. Op de Leersumse Plassen komen ongeveer dertig vogelsoorten voor. In het hele

Omlijst door het hout van de kijkhut ontvouwen de Leersumse Plassen zich als een levend schilderij

gebied wel twee keer zoveel. 'Zo vroeg in het voorjaar is heel geschikt om de soorten te leren kennen', legt Jan uit. 'Ze worden stuk voor stuk actief. Maar als je op pad gaat weet je nooit of je iets zult tegenkomen. Vogels kijken is een kwestie van geduld. Je kunt mazzel hebben en een visarend zien overvliegen. Of je zit hier uren achter elkaar zonder een vogel te zien. Dan denk je gewoon: volgende keer beter.'

Naar de vogelkijkhut

Durf jij ook het houten bankje van de Vogelkijkhut op het Leersumse Veld te trotseren? Een ervaren gids van Staatsbosbeheer helpt je bij het herkennen van de vogels die je ziet. De excursie vindt plaats op 26 maart, 17 april en 1 mei. De wandeling begint bij de Veldschuur van Staatsbosbeheer. In totaal ben je drie uur ondergedompeld in de natuur. Deelname is vanaf 7 jaar. Kosten: € 3,50 (kind t/m 12 jaar), €7,50 (volwassenen), inclusief koffie, thee of limonade. Vooraf reserveren via www.staatsbosbeheer.nl/vogelsleersum.

Grauwe klauwier

Intussen is ook een groepje grauwe ganzen op de plas neergestreken. Luidruchtig melden zij zich aan. Sven staat op en installeert ondanks het schemerdonker behendig zijn telescoop:

een kijker die wel zestig keer vergoot, zijn trouwe metgezel tijdens het vogelen. Iedereen mag even kijken. In het ronde, kraakheldere beeld dobberen de ganzen om elkaar heen. Hun snavels zijn knaloranje. Sven haalt zijn smartphone tevoorschijn en legt deze op de kijker om een bewijsplaatje te maken. 'We geven onze waarnemingen door aan een landelijke website voor vogelaars', licht Daniël toe terwijl Sven bezig is. 'Daar hoort een foto bij. Bij mij begon het vogels kijken omdat ik graag buiten ben. Maar nu ben ik ook behoorlijk fanatiek. We zijn elkaars concurrenten!' De grootste sport vinden de jongens het scoren van zeldzame en bedreigde soorten. Op deze plek is dat bijvoorbeeld de grauwe klauwier, een vogelsoort die tot een paar jaar geleden alleen in Drenthe voorkwam. 'Vorige zomer hadden

we hier aan het eind van het broedseizoen wel zeventien exemplaren', zegt Jan trots. 'Dit jaar verwacht ik er minstens net zoveel.'

- Schrik niet als een houtsnip plotseling uit de bosjes opvliegt als je te dichtbij komt.
- Met een beetje geluk maak je hier mee hoe de zwarte specht zijn jongen grootbrengt.
- Het Leersumse Veld kent dertig libellensoorten, waaronder de zeldzame gevlekte witsnuitlibel.
- Kleine zonnedauw houdt van bodems die worden opgehouden door grote grazers en van wisselende waterstanden.

© Manon Laterveer-de Beer
Gepubliceerd in: Naar Buiten – Magazine van Staatsbosbeheer, maart 2016